

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA CAZACU c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 40117/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 octombrie 2007

DEFINITIVĂ

23/01/2008

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Cazacu c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

DI G. BONELLO,

DI K. TRAJA,

DI S. PAVLOVSKI,

DI L. GARLICKI,

Dra L. MIJOVIĆ,

DI J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 2 octombrie 2007 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 40117/02) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Vasile Cazacu („reclamant”), și membrii familiei sale („ceilalți reclamanti”), la 19 septembrie 2002. Reclamantul a fost reprezentat în fața Curții de către dna L. Iabangi de la „Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului”, o organizație non-guvernamentală cu sediul în Chișinău.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său la acea perioadă, dl V. Pârlog.

2. Reclamantii au pretins că refuzul angajatorului dlui Cazacu de a-i plăti indemnizația de concediere și acceptarea acestui refuz de către instanțele de judecată naționale în pofida prevederilor clare ale legislației care prevedeau contrariul, au încălcat drepturile lor garantate de articolul 6 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

3. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 15 noiembrie 2005, o Cameră din cadrul acelei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

4. Reclamantul s-a născut în anul 1950 și locuiește în Cimișlia.

5. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

6. Din anul 1986, reclamantul a lucrat la Biroul de Arhitectură, Proiectări și Producție al arhitectului-șef al raionului Cimișlia („Biroul din Cimișlia”), care era un serviciu de stat. În anul 1993, Biroul a adoptat un nou regulament, care a fost aprobat de Ministerul Arhitecturii și Construcțiilor. Conform acestui regulament, Biroul a fost înregistrat ca persoană juridică independentă cu drepturile unei întreprinderi de stat și supusă reglementărilor legale cu privire la întreprinderile de stat. El a fost creat în cadrul autorităților administrației publice locale și constituia proprietate municipală, însă era finanțat în exclusivitate din venitul pe care el îl obținea din vânzarea diferitor servicii administrației locale și populației.

8. La 16 decembrie 1999, Consiliul județean Lăpușna a decis să unească câteva birouri, inclusiv Biroul din Cimișlia, într-un serviciu unic la nivel de județ. Astfel, Biroul din Lăpușna a devenit succesorul legal al Biroului Cimișlia în care a lucrat reclamantul. Înainte de această comasare, Biroul din Cimișlia a decis să reducă numărul de angajați și, ca rezultat, reclamantul a fost concediat printr-un ordin din 29 decembrie 1999.

9. La 12 ianuarie 2000, el a fost înștiințat în scris despre ordinul de concediere, după cum era cerut de legislație. În conformitate cu legislația muncii relevantă, el a cerut compensații de concediere (și anume indemnizația de concediere în mărime de un salariu mediu lunar, salariul său mediu lunar pentru trei luni în care el urma să-și găsească un nou serviciu, plata pentru concediul nefolosit în anul 1999 și plata salariului său pentru luna decembrie a anului 1999 și o parte a lunii ianuarie a anului 2000).

10. Angajatorul a refuzat să plătească, deoarece el nu a prevăzut bani pentru compensațiile de concediere. Conform unui certificat emis de Oficiul forței de muncă din Cimișlia la 9 iunie 2000, reclamantul nu a fost angajat între 21 ianuarie 2000 și data emiterii certificatului.

11. Reclamantul a inițiat proceduri judecătorești, pretinzând compensațiile de concediere, și anume un salariu lunar la concediere, continuarea plății salariului său pentru trei luni ulterioare când el urma să-și găsească un nou serviciu și compensațiile bănești pentru concediul nefolosit. La 5 iulie 2000, Judecătoria sectorului Cimișlia a admis în parte pretențiile lui. El a depus apel, iar Tribunalul Cahul a casat acea hotărâre judecătorească și a dispus rejudecarea cauzei.

12. La 27 aprilie 2001, Judecătoria sectorului Cimișlia a respins toate pretențiile lui ca nefondate.

13. La 14 august 2001, Tribunalul Cahul a menținut acea hotărâre. El a constatat, printre altele, că reclamantul a omis termenul de două luni pentru înaintarea pretenției sale împotriva Biroului Cimișlia, deoarece decizia cu privire la reorganizarea biroului a fost publicată în ianuarie 2000, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă în mai 2000.

14. Deși reclamantul a omis termenul de prescripție menționat mai sus, la 26 aprilie 2002, Curtea de Apel a examinat fondul recursului său și a menținut decizia tribunalului. Instanța de judecată a motivat prin faptul că nu se datora nicio compensație, deoarece Biroul Cimișlia în care a lucrat reclamantul era la autofinanțare; el nu a prevăzut resurse financiare pentru compensații, distribuind angajaților săi, după plata impozitelor, toți banii obținuți din activitatea sa. Deoarece el era o persoană juridică independentă, succesorul său legal, Biroul Lăpușna, nu putea fi responsabil pentru vreo datorie restantă. De asemenea, instanța de judecată a constatat că, după luna octombrie a anului 1999, reclamantul nu a prestat niciun serviciu nou și, astfel, nu putea pretinde salariul său pentru lunile noiembrie-decembrie ale anului 1999. În luna aprilie a anului 1999, el a fost avertizat despre concedierea care urma și i s-a indicat să finalizeze până la 29 decembrie 1999 toate lucrările restante. *In fine*, instanța de judecată a constatat că el nu a fost înregistrat la oficiul forței de muncă ca șomer și, prin urmare, nu putea pretinde indemnizația de concediere.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

15. Prevederile relevante ale Codului muncii din 25 mai 1973, în vigoare până la 28 martie 2003, sunt următoarele:

„Articolul 3. Sfera de acțiune a legislației muncii

Legislația muncii reglementează relațiile de muncă ale salariaților angajați la întreprinderile, instituțiile și organizațiile de pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent de tipul de proprietate și forma de gospodărire ...

Articolul 6. Nulitatea condițiilor din contractele de muncă, care înrăutățesc situația salariaților

Condițiile din contractele de muncă, care înrăutățesc situația salariaților în comparație cu legislația muncii sunt nule.

...

Articolul 45/3. Înlesnirile și compensațiile pentru salariații disponibilizați

Salariaților disponibilizați de la întreprinderi, din instituții, organizații la desfacerea contractului individual de muncă în legătură cu îndeplinirea măsurilor de reducere a numărului lor sau a statului de personal:

- 1) li se plătește o indemnizație de concediere în mărimea câștigului mediu lunar;
- 2) li se menține salariul mediu pe perioada de angajare la lucru, dar nu mai mult decât pe două luni de la data concedierii, ținându-se seama de plata indemnizației de concediere;

3) salariul mediu pe perioada de angajare la lucru li se menține, ca excepție, și în decursul celei de-a treia luni de la data concedierii, procedându-se conform hotărârii oficiului forței de muncă, cu condiția dacă salariatul s-a adresat la acest organ din timp (în termen de două săptămâni după concediere) și n-a fost plasat de acesta în câmpul muncii.

Articolul 80. Inadmisibilitatea înlocuirii concediului prin compensație în bani

Nu se admite înlocuirea concediului prin compensație în bani, cu excepția cazurilor de concediere a salariatului, care nu și-a folosit concediul.”

16. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă (în vigoare până la 12 iunie 2003) sunt următoarele:

„Articolul 296. Limitele judecării apelului

Instanța, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în baza materialelor și dovezilor din dosar, precum și a înscrisurilor noi prezentate la instanță.

Instanța poate da o apreciere nouă dovezilor din dosarele pricinii și administra orice dovezi prezentate de părți în condițiile prezentului cod.

Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

ÎN DREPT

17. Reclamantul și familia sa au pretins că drepturile lor garantate de articolul 6 al Convenției au fost încălcate din cauza pretensei lipse de imparțialitate a instanțelor de judecată care au examinat cauza. De asemenea, ei au pretins, în temeiul aceluiași articol, că prin apelul reclamantului li s-a înrăutățit situația.

Articolul 6 § 1 al Convenției, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... de către o instanță independentă și imparțială ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ... ”

18. Ei au mai pretins că instanțele de judecată naționale au refuzat să respecte prevederile clare ale legislației cu privire la dreptul la compensații de concediere, contrar articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

I. ADMISIBILITATEA

1. Statutul membrilor familiei reclamantului

19. Membrii familiei reclamantului au pretins, în nume propriu, încălcări ale drepturilor lor garantate de articolul 6 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Ei au declarat că neobținerea de către reclamant a compensațiilor de concediere a cauzat prejudicii serioase întregii familii, deoarece acesta era singurul lor întreținător.

20. Curtea notează că reclamantul putea să se plângă personal instanțelor de judecată de refuzul de a i se plăti compensații de concediere și de orice încălcare procedurală a drepturilor lui, așa cum el a și făcut. Deși situația financiară dificilă în care, după cum se pretinde, a fost pusă familia reclamantului din cauza neplății compensațiilor de concediere, ar putea, în mod rezonabil, fi considerată că a afectat întreaga lui familie, acest lucru nu constituie o ingerință suficient de distinctă în drepturile familiei, astfel încât să i se acorde un statut separat în procedurile în fața Curții (a se vedea *a contrario McCann and Others v. the United Kingdom*, hotărâre din 27 septembrie 1995, Seria A nr. 324, și *Çakıcı v. Turkey* [GC], nr. 23657/94, ECHR 1999-IV). Totuși, dacă va constata o violare în această cauză, Curtea ar putea lua în considerație orice astfel de prejudiciu suplimentar când va examina pretențiile cu privire la satisfacția echitabilă.

Prin urmare, pretenția depusă de membrii familiei reclamantului urmează a fi respinsă ca fiind incompatibilă *ratione personae* cu prevederile Convenției, în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4.

2. Obiecția preliminară a Guvernului

21. Guvernul a susținut că cererea reclamantului nu a fost depusă în mod corespunzător de către reclamant, ci, mai degrabă, de un avocat care a pretins că face parte din Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Moldova. Nu a fost prezentată nicio probă care să dovedească apartenența lui la acea organizație non-guvernamentală. Mai mult, procura eliberată de reclamant a fost emisă Comitetului Helsinki, și nu unui avocat anume și nu a existat nimic în dosar care să dovedească că acesta din urmă a fost autorizat de Comitetul Helsinki să-l reprezinte pe reclamant.

22. Avocatul reclamantului a prezentat o delegare emisă de Comitetul Helsinki la 12 iunie 2002, prin care avocatul reclamantului era autorizat să prezinte cauza reclamantului la Curte. De asemenea, el a prezentat o scrisoare adresată Curții, datată din 16 mai 2006 și semnată de reclamant și de avocatul său, prin care ei și-au exprimat intenția de a nu reglementa amiabil cauza.

23. Curtea notează că reclamantul nu a declarat niciodată că dna Iabangi a acționat fără a fi autorizată corespunzător de el. Mai mult, ulterior, el a contrasemnat documentele semnate de ea (a se vedea paragraful precedent).

Deoarece procura semnată de reclamant menționa, în mod clar, intenția acestuia de a depune o cerere la Curte, precum și deoarece chiar și o confirmare ulterioară a acțiunilor unei anumite persoane pentru reprezentarea unui reclamant în fața Curții poate înlătura orice dubiu cu privire la cererea inițială (a se vedea *Popov v. Moldova (nr. 2)*, nr. 19960/04, § 2, 6 decembrie 2005), Curtea nu vede niciun motiv să considere că avocatul în această cauză nu a fost autorizat de reclamant să depună cererea în numele lui.

Prin urmare, această obiecție urmează a fi respinsă.

3. Pretenția cu privire la lipsa de imparțialitate a instanțelor de judecată

24. Reclamantul s-a plâns de pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a judecătorilor care au examinat cauza lui, din cauză că cealaltă parte era o autoritate de stat. El a considerat că, după anul 2001, modificările în procedura de numire a judecătorilor au făcut judiciarul dependent de executiv, înrăutățind astfel o situație care era și așa dificilă, din cauza dependenței economice a judiciarului de Ministerul Justiției.

25. Guvernul a considerat că această pretenție era vădit nefondată și că trebuia respinsă.

26. Curtea consideră că reclamantul nu a prezentat probe suficiente pentru a dovedi că întregul sistem judecătoresc din Republica Moldova și instanțele de judecată concrete care au examinat cauza sa erau dependente de executiv și că judecătorii au fost parțiali în detrimentul său.

27. Prin urmare, Curtea conchide că această pretenție este vădit nefondată, în sensul articolului 35 § 3 al Convenției și urmează a fi respinsă în temeiul articolului 35 § 4.

4. Pretenția cu privire la egalitatea armelor

28. Reclamantul a mai pretins, în temeiul articolului 6 al Convenției, că situația sa a fost înrăutățită chiar dacă el a fost unica parte care a depus apel.

29. Guvernul a considerat că această pretenție era vădit nefondată și că trebuia respinsă.

30. Curtea notează că articolul 296 al Codului de procedură civilă (a se vedea paragraful 16 de mai sus) prevede, în mod expres, competența instanței de judecată la examinarea apelului de a examina toate probele de care dispune și, dacă ea consideră acest lucru necesar, de a avea opinii diferite de cele ale instanței de judecată inferioare. Prin urmare, rezultă că înrăutățirea situației unui apelant nu este contrară legislației. Curtea, de asemenea, nu vede nicio problemă în această privință prin prisma articolului 6 al Convenției.

31. Prin urmare, Curtea conchide că această pretenție este vădit nefondată, în sensul articolului 35 § 3 al Convenției și urmează a fi respinsă în temeiul articolului 35 § 4.

5. Pretenția formulată în temeiul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție

32. Reclamantul a pretins o încălcare a drepturilor lui garantate de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

33. Deși Guvernul a susținut că pretenția reclamantului, formulată în temeiul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, era vădit nefondată, Curtea consideră că ea ridică chestiuni de fapt și drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea ei să depindă de o examinare a fondului. Niciun temei pentru a o declara inadmisibilă nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară această pretenție admisibilă.

34. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va purcede acum la examinarea fondului pretenției declarate admisibile.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

35. Reclamantul a considerat că omisiunea instanțelor de judecată naționale de a-i acorda compensații de concediere, după cum, în mod clar, era prevăzut de legislație, a constituit o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

36. Guvernul nu a fost de acord. El a susținut că reclamantul și-a primit salariul și că în bugetul Biroului Cimișlia nu au fost prevăzute surse pentru compensații de concediere. Mai mult, reclamantul nu a lucrat pe parcursul lunilor noiembrie și decembrie ale anului 1999 și că, prin urmare, nu putea să spere la un salariu pentru acele luni. Mai mult, el a primit indemnizație de șomaj timp de șase luni după înregistrarea concedierii sale. *In fine*, Guvernul a considerat că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție nu putea fi aplicabil acestei cauze, deoarece relațiile dintre reclamant și biroul Cimișlia erau relații ce țineau de dreptul muncii.

37. Curtea notează că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție nu garantează dreptul de a dobândi proprietăți (a se vedea *Kopecký v. Slovakia* [GC], nr. 44912/98, § 35, ECHR 2004-IX, și *Van der Musselle v. Belgium*, hotărâre din 23 noiembrie 1983, Seria A nr. 70, p. 23, § 48). Mai mult, „un reclamant poate pretinde o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție doar dacă și în măsura în care deciziile contestate se referă la „bunurile” sale în sensul acestei prevederi. „Bunurile” pot fi fie „bunuri existente”, fie bunuri, inclusiv pretenții, în privința cărora reclamantul poate susține că are cel puțin o „speranță legitimă” că va obține dobândirea efectivă a unui drept de proprietate. *Per a contrario*, speranța că va fi

recunoscut un drept de proprietate care nu a putut fi exercitat, în mod efectiv, nu poate fi considerată un „bun” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1, la fel ca și în cazul unei pretenții condiționate care poate apărea ca rezultat al neîndeplinirii unei condiții” (a se vedea *Kopecký*, citată mai sus, § 35; *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein v. Germany* [GC], nr. 42527/98, §§ 82-83, ECHR 2001-VIII; și *Gratzinger and Gratzingerova v. the Czech Republic* (dec.) [GC], nr. 39794/98, § 69, ECHR 2002-VII).

38. De asemenea, Curtea observă că „în fiecare cauză chestiunea care trebuie examinată este dacă circumstanțele cauzei, examinate în ansamblu, ofereau reclamantului un drept asupra unui interes material protejat de articolul 1 al Protocolului nr. 1” (a se vedea *Broniowski v. Poland* [GC], nr. 31443/96, § 129, ECHR 2004-V; *Iatridis v. Greece* [GC], nr. 31107/96, § 54, ECHR 1999-II; și *Beyeler v. Italy* [GC], nr. 33202/96, § 100, ECHR 2000-I). Mai mult, Curtea trebuie „să examineze dacă a existat o bază legală suficientă care ar permite ca pretenția reclamantului să fie considerată un bun” (*Kopecký*, citată mai sus, § 53).

39. În această cauză, Curtea notează că două dintre pretențiile reclamantului au fost respinse de instanțele de judecată naționale pe motiv că el nu a respectat cerințele relevante: el nu a prestat niciun serviciu nou după luna octombrie a anului 1999 și, prin urmare, nu putea pretinde un salariu pentru acea perioadă; și că el nu a fost înregistrat la oficiul forței de muncă pentru a putea pretinde compensații de concediere pentru încă o lună (a treia) care a urmat după concedierea sa (a se vedea paragraful 14 de mai sus și articolul 45 alin. 3 al Codului muncii, paragraful 15 de mai sus). Curtea consideră că, în ceea ce privește aceste pretenții, reclamantul nu a avut o „speranță legitimă” de a dobândi un drept de proprietate, în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

40. Totuși, celelalte pretenții ale reclamantului (o indemnizație de concediere egală cu salariul său lunar, continuarea plății salariului său pentru două luni după concedierea sa și compensația pentru concediul nefolosit) s-au bazat pe prevederi clare ale legislației, care îi dădeau dreptul să obțină toate aceste plăți (a se vedea articolele 45 și 80 ale Codului muncii, paragraful 15 de mai sus). Curtea observă că aplicarea acestor articole nu era supusă niciunei condiții, cum ar fi înregistrarea la oficiul forței de muncă. Ele se aplicau tuturor „angajaților disponibilizați de la întreprinderi, instituții și organizații în legătură cu înfăptuirea măsurilor de reducere a numărului lor sau a statului de personal” din cauza concedierii în sine. Guvernul nu a pretins că reclamantul nu a fost în aceeași situație.

41. Mai mult, în articolele 45 și 80 nu se menționează discreția unui angajator de a prevedea sau nu bani pentru efectuarea plăților relevante. Chiar dacă se presupune că în această cauză Biroul Cimișlia a adoptat reglementări interne sau a inclus în contractul cu reclamantul o clauză potrivit căreia nu sunt acordate compensații de concediere din cauza redistribuirii integrale a veniturilor Biroului Cimișlia între angajații acestuia

(a se vedea paragraful 14 de mai sus), orice astfel de prevederi, în mod automat, și-ar pierde valoarea juridică din cauza interdicției exprese prevăzute în articolul 6 al Codului muncii (a se vedea paragraful 15 de mai sus).

42. Curtea mai notează că nicio instanță de judecată națională nu a constatat că reclamantul nu întrunea condițiile pentru a pretinde compensațiile. Mai degrabă, ele au recunoscut, în mod implicit, obligația Biroului Cimișlia de a face astfel de plăți când au constatat că succesorul acestuia (Biroul Lăpușna) nu putea fi considerat responsabil pentru datoriile față de reclamant. Ele s-au limitat la a constata că Biroul Cimișlia nu a prevăzut surse financiare pentru compensații de concediere (a se vedea paragraful 14 de mai sus).

43. Prin urmare, rezultă că reclamantul întrunea toate condițiile pentru a primi compensațiile de concediere prevăzute în articolele 45 și 80 ale Codului muncii și, ca rezultat, avea o „speranță legitimă” în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție de a obține compensațiile la care s-a făcut referire în paragraful 40 de mai sus (a se compara cu soluția contrară din cauza *Kopecký*, citată mai sus, § 58). Prin urmare, refuzul instanțelor de judecată naționale de a-i acorda aceste sume a constituit o ingerință în drepturile sale garantate de acest articol.

44. Curtea notează că nicio instanță de judecată nu a constatat că Biroul Cimișlia nu a putut să-și plătească datoriile înainte de comasarea cu Biroul Lăpușna, ceea ce face să nu fie necesară stabilirea faptului dacă ultimul putea fi considerat responsabil pentru datoriile primului. Prin urmare, unicul motiv pentru respingerea pretențiilor reclamantului, la care s-a făcut referire în paragraful 40 de mai sus și care a fost menționat în hotărârile instanțelor de judecată, a fost omisiunea angajatorului de a acorda compensații de concediere.

45. Curtea reamintește că „prima și cea mai importantă cerință a articolului 1 al Protocolului nr. 1 este că orice ingerință a autorității publice în dreptul de proprietate trebuie să fie legală: a doua propoziție din primul paragraf permite lipsirea de proprietate doar în condițiile „prevăzute de lege”, iar al doilea paragraf recunoaște dreptul statelor de a reglementa folosința bunurilor prin adoptarea „legilor”. Mai mult, supremația legii, unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice, este inerent tuturor articolelor Convenției” (a se vedea *Broniowski*, citată mai sus, § 147).

46. Curtea notează că toți angajatorii din Republica Moldova erau obligați prin lege să acorde compensații de concediere (a se vedea paragraful 15 de mai sus). Instanțele de judecată naționale nu s-au referit la nicio prevedere legală sau alte circumstanțe, care să permită a derogare de la această regulă în această cauză, și și-au limitat argumentarea la stabilirea faptului omisiunii angajatorului de a se conforma unei prevederi legale obligatorii.

47. Curtea consideră că refuzul instanțelor de judecată naționale de a admite pretențiile reclamantului nu a fost legal, în sensul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție, și, prin urmare, incompatibil cu dreptul reclamantului la protecția proprietății. Această concluzie exclude necesitatea de a stabili dacă a fost asigurat un echilibru just între interesul general și cerința de a proteja drepturile fundamentale ale unei persoane.

Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

48. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

49. Reclamantul a pretins 805 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material, inclusiv devalorizarea cauzată de inflație, a următoarelor sume: salariul său pentru lunile noiembrie 1999 – ianuarie 2000; indemnizația unică de concediere, inclusiv compensațiile pentru devalorizarea acestei sume ca rezultat al inflației (EUR 172); salariul său mediu lunar pentru trei luni care au urmat după concedierea sa (EUR 517) și compensația pentru concediul nefolosit (EUR 57).

50. Guvernul a obiectat, considerând că reclamantul nu a prezentat nicio probă care să dovedească dreptul său la vreo compensație.

51. Curtea reamintește constatarea sa că reclamantul nu putea pretinde salariul său pentru perioada dintre noiembrie 1999 și concedierea sa și pentru a treia lună după concedierea sa (a se vedea paragraful 39 de mai sus). Totuși, el avea dreptul legal să primească o indemnizație unică egală cu salariul său lunar la concedierea sa, să primească în continuare salariul pentru următoarele două luni după concediere și să primească compensații pentru concediul nefolosit (a se vedea paragraful 40 de mai sus). Mai mult, reclamantul nu a putut folosi sumele relevante timp de șapte ani și nouă luni. În lumina materialelor cauzei, Curtea acceptă în întregime pretențiile reclamantului formulate cu acest titlu.

B. Prejudiciul moral

52. Reclamantul a mai pretins EUR 3,000 cu titlu de prejudiciu moral. El s-a referit la faptul că soția sa era șomeră și că, atunci când și-a pierdut serviciul și nu a primit compensațiile de concediere, el era singurul

întreținător al familiei, ceea ce a pus familia sa compusă din șase membri într-o situație financiară foarte dificilă. Ulterior, el a fost umilit pe parcursul procedurilor când a încercat să-și apere drepturile sale în instanța de judecată.

53. Guvernul a susținut că reclamantul nu a prezentat probe care să dovedească o legătură causală între pretensele încălcări ale drepturilor lui și suferința pe care el a pretins-o. Mai mult, situația financiară a familiei reclamantului a fost îmbunătățită de faptul că lui i s-a plătit indemnizația de șomaj timp de doi ani și cinci luni după concedierea sa (egală cu aproximativ EUR 100 pentru întreaga perioadă) și o altă indemnizație pentru fiecare copil minor (EUR 3 pe lună pentru fiecare copil).

54. Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un anumit stres și frustrare ca urmare a neplății compensațiilor de concediere, care a creat o presiune considerabilă asupra situației financiare a familiei sale. Totuși, suma pretinsă este excesivă. Hotărând în bază echitabilă, Curtea acordă reclamantului EUR 2,000 cu titlu de prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

55. Reclamantul a pretins EUR 1,314 cu titlu de costuri și cheltuieli, din care EUR 1,305 erau pentru reprezentarea sa legală. El s-a bazat pe un contract încheiat cu avocatul său și pe o listă detaliată potrivit căreia avocatul a lucrat asupra acestei cauze 14.5 ore, percepând pe oră un onorariu de EUR 90.

56. Guvernul a considerat că suma pretinsă era excesivă în lumina realităților din Republica Moldova. El a mai susținut că avocatul, ca reprezentant al unei organizații non-guvernamentale specializate în apărarea drepturilor omului, ținând cont de caracterul non-profit al acesteia, nu trebuia să perceapă bani de la reclamant.

57. Curtea reamintește că, pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (*Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 45, 22 martie 2005). Având în vedere informația de care dispune și complexitatea cauzei, Curtea acordă reclamantului EUR 1,000 cu titlu de costuri și cheltuieli.

D. Dobânda de întârziere

58. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* pretenția formulată în temeiul articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție admisibilă, iar restul cererii inadmisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
3. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 805 (opt sute cinci euro) cu titlu de prejudiciu material, EUR 2,000 (două mii euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 1,000 (o mie euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
4. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 23 octombrie 2007, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte